



## **WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2023 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

**w sprawie W. B.**

skazanego z art. 178a § 1 i § 4 k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt II K 330/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi  
Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.**

## **UZASADNIENIE**

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt II K 330/20, uznał W. B. za winnego czynu z art. 178a § 1 i 4 k.k. polegającego na tym, że w dniu 25 kwietnia 2020 r. w P., prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki V. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości o stężeniu: I badanie - 1,37 mg/1 i II badanie - 1,42 mg/1 zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc wcześniej

prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości - i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec niego dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych; nadto, stosownie do treści art. 43a § 2 k.k. zasądził od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Powyższy wyrok uprawomocnił się bez zaskarżenia w dniu 3 czerwca 2022 r.

Kasację nadzwyczajną od tego wyroku na korzyść skazanego W. B. wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, który na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w następstwie czego – wbrew ujawnionym na rozprawie głównej dowodom – doszło do niezasadnego przyjęcia, że W. B. był wcześniej skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 542/14 (prawomocnym z dniem 30 grudnia 2014 r.), co skutkowało rażąco błędnym uznaniem, iż dopuścił się on czynu stypizowanego w art. 178a § 4 k.k., podczas gdy wyrok w dacie orzekania przez Sąd *meriti* uległ już zatarciu z mocy prawa, co implikować winno skazanie go za czyn z art. 178a § 1 k.k.

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało jej uwzględnieniem w całości w trybie opisanym w art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie podniósł skarżący, że warunkiem odpowiedzialności za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. jest uprzednia prawomocna karalność sprawcy za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za jedno z przestępstw określonych w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnionych w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuszczenie się prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie

nietrzeźwości w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że dla przypisania odpowiedzialności sprawcy, na podstawie art. 178a § 4 k.k., za czyn popełniony w warunkach „recydywy w zakresie przestępstw komunikacyjnych”, niezbędne jest dokonanie poprawnych ustaleń co do uprzedniej jego karalności w zakresie typów wskazanych w tym przepisie, opartych w razie potrzeby, także na analizie akt postępowań wykonawczych w sprawach, w których zapadły wyroki skazujące go za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwa określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 lipca 2022 r., V KK 212/22, LEX nr 3478500; z dnia 30 grudnia 2020 r., V KK 504/20, LEX nr 3247998*).

Sąd Rejonowy w P. zaskarżonym wyrokiem przypisał W. B. popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 i § 4 k.k. wskazując w opisie, że oskarżony był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Sąd ten zaliczył na rozprawie na podstawie art. 405 § 2 i § 3 k.p.k. w poczet materiału dowodowego między innymi kartę karną aktualną na dzień 20 kwietnia 2022 r. (k. 52). Z danych o karalności uzyskanych na etapie postępowania sądowego wynikało, że oskarżony był wielokrotnie skazany z art. 178a § 1 k.k.: 1) wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 listopada 2021 r., w sprawie II K 673/20, prawomocnym z dniem 18 listopada 2021 r. - za czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k. [który na mocy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2022 r., V KK 212/22, został uchylony, a sprawę przekazano temu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania]; 2) wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 15 listopada 2021 r., w sprawie II K 605/21, prawomocnym z dniem 1 grudnia 2021 r. - za czyn z art. 178a § 1 k.k.; 3) wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 listopada 2021 r., w sprawie II K 537/20, prawomocnym z dniem 8 grudnia 2021 r. - za czyn z art. 178a § 1 k.k.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w P. w sentencji wyroku zaniechał wskazania, który konkretnie wyrok stał się podstawą zaostrożenia odpowiedzialności karnej na podstawie art. 178a § 4 k.k. Tymczasem wymienione w karcie karnej wyroki zapadły i uprawomocniły się już po dacie popełnienia czynu przypisanego

oskarżonemu w kwestionowanym obecnie orzeczeniu, a więc po dniu 25 kwietnia 2020 r. W tej zaś sytuacji nie mogły wpływać na zaostrenie kwalifikacji prawnej przestępstwa poprzez przyjęcie, że oskarżony dopuścił się czynu z art. 178a § 4 k.k., a to wobec tego, iż nie można przyjąć, aby był on uprzednio (w dacie popełnienia inkryminowanego czynu) prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Można wnioskować (jak to czyni skarżący), że Sąd Rejonowy w P. oparł się na wyroku tegoż Sądu z dnia 22 grudnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt II K 542/14 – na którym opierał się także wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 listopada 2021 r., w sprawie II K 673/20, (którym skazano oskarżonego za czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k., a więc przy przyjęciu, że doszło do ponownego skazania osoby prowadzącej pojazd mechaniczny w warunkach z art. 42 § 3 k.k.). Tymczasem powyższe rozstrzygnięcie w dacie orzekania przez Sąd *meriti*, tj. w dniu 26 maja 2022 r., uległo już zatarciu z mocy prawa – dlatego też doszło do uchylenia wyroku tego Sądu z dnia 10 listopada 2021 r. na mocy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2022 r., w sprawie V KK 212/22. Przestępstwo przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 542/14, za czyn z art. 178a § 4 k.k., uległo bowiem zatarciu z dniem 20 lutego 2021 r. – a więc jeszcze przed datą orzekania w niniejszej sprawie.

Zgodnie z mającym zastosowanie w niniejszej sprawie art. 76 k.k., w przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zatarcie skazania następuje po upływie 6 miesięcy od zakończenia okresu próby, ale zawsze dopiero - o ile orzeczono - po wykonaniu, darowaniu lub przedawnieniu wykonania grzywny lub środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego albo wykonaniu środka zabezpieczającego. Podobnie Sąd Najwyższy wskazał w sprawie V KK 212/22 dotyczącej W. B., że trzyletni okres próby w sprawie o sygn. akt II K 542/14, powinien upłynąć w dniu 30 grudnia 2017 r.

Środki karne wykonano: w dniu 6 lutego 2015 r. w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości; w dniu 23 listopada 2015 r. w postaci świadczenia pieniężnego; w dniu 22 sierpnia 2016 r. dotyczący zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Oznacza to, że z uwagi na treść art. 76 k.k., zatarcie skazania za przestępstwo przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 grudnia 2014 r., w sprawie II K 542/14, powinno nastąpić w dniu 30 czerwca 2018 r.

Dodatkowo należy zauważyć, że wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt III K [...], W. B. został uznany winnym popełnienia czynu z art. 244 k.k., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie, którą skazany wykonał w dniu 20 lutego 2018 r. Mając zatem na uwadze treść art. 108 k.k., zgodnie z którym, jeżeli skazany po rozpoczęciu, lecz przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania, ponownie popełnił przestępstwo, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań. Skoro zatem zatarcie skazania za przestępstwo z art. 244 k.k. nastąpiło z dniem 20 lutego 2021 r. (tj. z upływem 3 lat od wykonania kary – *vide* art. 107 § 4 k.k.), to także i przestępstwo przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 542/14, za czyn z art. 178a § 4 k.k. uległo zatarcu z dniem 20 lutego 2021 r.

Podobnie więc w niniejszej sprawie, fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., tj. w dniu 26 maja 2022 r., uniemożliwiały przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. – także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 2020 r., V KK 504/20, LEX nr 3247998; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12, OSNKW 2013, z. 1, poz. 3*).

W związku z powyższym brak było w niniejszej sprawie podstaw do przyjęcia zaostrzonej odpowiedzialności W. B. określonej w art. 178a § 4 k.k., bowiem w dacie orzekania, tj. w dniu 26 maja 2022 r., uprzednie skazanie uległo już zatarcu. W tym momencie czasowym pomimo wielokrotnej karalności za czyn z art. 178a § 1 k.k., trzy wyroki skazujące za takie przestępstwo jeszcze się nie uprawomocniły, a poprzednie skazania właśnie uległy zatarcu.

Słusznie więc wskazał Prokurator Generalny, że Sąd Rejonowy w P. dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k., bowiem nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w następstwie czego doszło do

niezasadnego przyjęcia, iż W. B. był wcześniej skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 grudnia 2014 r., sygn. akt II K [...], prawomocnym z dniem 30 grudnia 2014 r. Skutkowało to rażąco błędnym uznaniem, iż W. B. dopuścił się czynu stypizowanego w art. 178a § 4 k.k., podczas gdy przywołany wyżej wyrok w dacie orzekania przez Sąd uległ już zatarciu z mocy prawa, co implikować winno skazanie go za czyn z art. 178a § 1 k.k.

W rezultacie, Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść skazanego uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania. Procedując повторно Sąd ten rozstrzygnie w zakresie odpowiedzialności karnej W. B. uwzględniając powyższe wskazania Sądu Najwyższego.

HK

[ł.n]